

Hoteletako garbitzaileak

Bost izarreko esplotazioa

Tolesdurarik gabeko izara zuriak eta garbiak ohe gainean, usain goxoa, norbere etxean topatzea zaila den txukuntasuna. Halako ezaugarriak dituzte sarri hoteletako gelek, baina zer ezkutatzen da irudi horren atzean? Feminizazioa eta prekariedade. Hala uste dute Mari Cruz Elkoro (Durango, 1969) ELAko zerbitzu federazioetako idazkari nagusiak eta Sonia San Vicente (Bilbo, 1968) Constant enpresarentzat hoteletako gelak garbitzen dituen langileak.

Malen Aldalur Azpillaga

@malenalalur

ARGAZKIAK: ELA

Hoteletako gelak garbitzen lan egiten duten pisuko zerbitzarien egoera gero eta okerragoa da. Azken urteetan nabarmen egin du gora azpikontratutako langileen kopuruak. Lehen hotelak berak kontratatutako langileek azpikontratutako enpresentzat egiten dute lan orain: lan berbera, baldintza okerragoetan. 2,5 euro kobratzen dituzte garbitzen duten logela bakoitzeko eta 800 euroko soldata jasotzen dute hilero, kasurik onenetan, aparteko ordainsariak barne. Trukean, urtean 1.800 ordu lan egiten dituzte.

“Orain dela gutxi patronalak ateratako txosten baten arabera, laster estatuko hotelen %60 azpikontratatuta egongo da”, azaldu du Mari Cruz Elkoro. Datua kezkatzekoa iruditzen zaio: “Modu horretan enpresek gastuak gutxitzea lortzen dute. Jendearen lan baldintzak ikaragarri okertu dituzte”. Garbitzaileak azpikontratatzea “oso merke” ateratzen zaiela uste du Sonia San Vicentek: “Derri gorrezko gutxieneko soldatatik oso hurbil dagoen ordainsariaren truke pertsona bakar bat jartzen dute bi edo hiru lagunengan lan egiten”. Elkoro gaineratu du desegonkortasun handiko kontratuak edukitzen dituztela, “orduka eta

eguneko ematen dituzte altak eta bajak eta kasu batzuetan garbitutako logelako ordaintzen dute”.

Azpikontratutako enpresek negozio handia sortu dutela ohartarazi du ELAko ordezkariak: “Azken finean, Ostalaritzako Hitzarmena inon ez aplikatzea lortzen dute, izan ere, garbitzaileenaz gain hoteletako beste lanpostu batzuk ere azpikontratatu nahian ari dira, adibidez, jatetxean edo harreran lan egiten duten langileak”. Donostian, esaterako, badaude zerbitzu guztiak azpikontratatu dituzten hotelak.

Ostalaritza Hitzarmena bermatzea ezinbestekoa dela uste du Elkoro, baina horretarako aurre egin behar zaio enpresari eta langileak egoera ahulean daudenez ez da erraza: “Familia monoparentalak, migranteak edo egoera ekonomiko larrian dagoen jendea kontratatzen dute batik bat”.

Bestalde, gaineratu du ez dela ahaztu behar sektore honetan lan egiten duen gehiengo emakumezkoa dela: “Horrek ere zerikusi zuzena du lanbidearen baldintza txarretan”. Dena den, San Vicentek dio beraien enpresan, esaterako, geroz eta gehiago direla gizonetako migranteak: “Lehen emakumeak bai-

no ez ginen lekuan orain gizonetako migranteak ere badaude, baina langileen ezaugarri komuna da gehienak egoera ahulean egotea”. Baldintzak txarrak izanagatik lana uzteko zailtasunak dituzte beharginek: “Nolabait harrapatu egiten dituzte”.

Las Kellys, bide urratzaileak

Egoera salatzeko asmoz, Espainiako Estatuan lan egiten duen Las Kellys elkarteak sortu zuten hoteletako hainbat langilek 2014an. “Estatuko sindikatuak ez zituzten aintzat hartu hoteletako garbitzaileen eskari eta aldarriak eta horregatik sortu zen Las Kellys elkarteak”, dio Elkoro. Gipuzkoan eta Bizkaian hoteletako langileen gehiengo sindikala dauka ELAK eta hemen beraiek ari dira negoziazioetan. ELAko ordezkariak nabarmendu du Las Kellys elkarteak kontzientziazioan eta ikusgarritasuna lortzen lan ikaragarria egin badu ere, zailtasun handiak dituela bere aldarrikapenak negoziazio mailara eramateko: “Ez dira sindikatu bat, elkarte bat dira eta horrek gauzak asko mugatzen ditu. Bestalde, hemen negoziazio mahaietan egunean hamalau edo hamasei gela garbitzearen inguruan eztabaidatzen ari

Bilboko NH eta Barceló hoteletako gela garbitzaileak greba egunak ari dira egiten azaroaren 2tik.

gara, hor jarri ditugu mugak. Las Kellys elkarteak, aldiz, 25 eta 30 gela inguruko ratio minimoak eztabaidatzen ari da. Egoera oso larria da”.

Langileen baldintzak hobetzeko bi-deetako bat azpikontratutako enpresei Ostalaritza Hitzarmena betearaztea da: “Azpikontratutako langileek hotelak berak kontratatutako moduko baldintzak edukiz gero, hotelari garestiago egingo zaio azpikontratatzea langileak berak kontratatzea baino”. Horixe da azpikontratazioaren arrazoi nagusia: gastuak gutxitzea. “Enpresa bat kontratatzen baduzu hoteletako gelak garbitzeko eta honek garbitzaileei miseria bat ordaintzen badie, eta gainera, pertsonako gela mordoa garbitzen badute, gastuak murrizten dituzu”.

Gutxi batzuek Ostalaritza Hitzarmena aplikatzea lortu dute

Duela lau urte hasi ziren San Vicente eta bere lankideak sindikatuarekin harremanetan. Hainbat negoziazioren ondoren, aurrerapausoak lortu dituztela dio:

“Ostalaritzako Hitzarmena aplikatuko digute eta noizbait enpresak hotela utziko balu, hoteleko langile zuzenak izatera igaroko gara”. Pozik dago lortutakoarekin, halako lorpen bat irudikatzea beraientzat ezinezkoa zatekeen lehen: “Duela lau urtera arte enpresak ez zigun sindikatueta izena ematen uzten, ezta inori gure lan kontratua erakusten ere, orduan ohartu ginen gure eskubidea zela eta saretu eta sindikatuarekin harremanak egiten hasi ginen”. Hala ere, badaki egoera ez dela berbera langile guztientzat: “Langileak lekuz asko aldatzen dituzte beraien arteko sarerik ez sortzeko. Gu leku berean mantendu gintuzten, eta elkartu eta gure eskubideen alde borrokatu ginen, orain akats horretatik ikasi dute, eta ez dut uste gehiago langileen sareak osatzen utziko dutenik”. Bat dator horretan ELA sindikatua ere: “Constant enpresak langileak zentroz aldatzen ditu lan-harremana finkatu ez dadin. Adibidez, Barceló hotelak 350 gela garbitzeko lau langile zituen kontratu finkoarekin. Greba bezperan

Constant enpresak aldi baterako kontratu batzuk mugagabe bihurtu zituen, baina oraindik ere egoera irregularrean daude beste asko”.

Dena den, lan baldintzak hobetzea soldata igotzea baino askoz gehiago dela dio San Vicentek: “Gure lana oso gogorra da. Egunean hemezortzi logela inguru garbitzen ditugu eta zama handia jaso behar izaten dugu. Gainera, baditut lankideak 25 edo 30 gela ere garbitzen dituztenak egunean, onartezina da”. Elkorok dio hori dela sindikatuen landu nahi duen hurrengo puntua: langileen osasuna. Mutualitatara joatea edo baja hartzea oso gaizki ikusita dago: “Gainera, lana galtzeko arriskua daukazu”. Azken hilabeteetan lortu dituzten aurrerapenekin pozik dago San Vicente, baina badaki lanean jarraitu beharko dutela: “Ostalaritzako Hitzarmena sinatzea lortu dugu, orain betearaztea falta da”.

Horren adibide izan zen azaroaren 2an Bilboko NH eta Barceló hoteletako logelak garbitzeaz arduratzen diren

langileek hasi zuten greba mugagabea. Bi hoteletako zuzendaritzek beharginen grebarako eskubideari muzin eginez, kanpoko enpresa baten zerbitzua kontratatu zuten grebalariak ordezkatzeko. Onartezina, ELAren ustez: “Langileak defentsarik gabe uzten dituzte eta Lan Zuzendaritzak eta Ikuskaritzak ez dute neurririk hartzen”.

Hoteletako jabeen eta erabiltzaileen kontzientziak garrantzitsua dela uste dute. Elkorok dio hotelek ez dutela azpikontratutako enpresek langileei jar-tzen dizkieten baldintza txarren ardura-dun izan nahi: “Esaten digute beraiek ez dutela horretan zerikusirik”. Erakunde publikoei dagokienez kritiko azaldu da ELA: “Eusko Jaurlaritzaren arduradun baten ustez greba *kutrea* da, MTV-Bil-boren irudia zatartu zuelako. Agian, horregatik, Eusko Jaurlaritzak ez du azkar esku hartzen hotel horiek grebalariak ordezkatu eta greba eskubidea urratzen dutenean. Gure agintarientzat sobera da-goena ez da esplotazioa, jendea antola-tzea eta protesta kalera eramatea baizik”.

» **SONIA SAN VICENTE, LANGILEA:**
 “Langileak lekuz asko aldatzen dituzte beraien arteko sarerik ez sortzeko. Gu leku berean mantendu gintuzten, eta elkartu eta gure eskubideen alde borrokatu ginen. Orain akats horretatik ikasi dute eta ez dut uste gehiago langileen sareak osatzen utziko dutenik”

» **MARI CRUZ ELKORO, ELA:**
 “Azkenean Ostalaritzako Hitzarmena inon ez aplikatzea lortzen dute”

Erabiltzaileei dagokienez aldiz, San Vicentek uste du denetik dagoela: “Las Kellys elkartearen borroka puri-purian egon zen garaian animo mezuak uzten zizkiguten erabiltzaile batzuek, beste batzuei, noski, ez zaie batere in-porta”. Baina hotel bat aukeratzera-koan erabiltzaileek kontuan izaten al dituzte langileen baldintzak? Elkorok azaldu du Las Kellys elkarteak proiektu bat zuela esku artean: “Apkazio bat sortu nahi zuten agerian uzteko zein hotelek betetzen zituzten gutxieneko eskubide ekonomiko, sozial eta mo-ralak eta zeintzuk ez”. Ideia ona irudi-tzen zaio San Vicenteri, nahiz eta segu-ru dagoen ez dietela hori egiten utziko. Elkarte espainiarrak dokumental bat ere osatu du: *Hoel Explotación: Las Kellys*. Georgina Cisquilla da egilea eta hoteletako pisuko zerbitzarien erreali-tatea ikusaraztea eta kontzientziatzea da helburua. Ikusteko irrikan daude Elkorok eta San Vicente. Bitartean, ka-lean jarraituko dute euren eskubideen alde borrokan. ■